

Antirasistisk manifest

Vedtatt av Rødts landsstyre i 2020

Innhold

Innledning	s. 3
Rasisme og antirasisme	s. 4
Vi må bekjempe alle former for rasisme	s. 4
Kampen mot høyreekstremisme, fascisme og nazisme	s. 4
Islamofobi, antisemittisme, antisiganisme	s. 5
Normalisering av rasisme og medienes rolle	s. 6
Sammensatt diskriminering og maktforhold	s. 6
Urbefolkning og nasjonale minoriteter i Norge	s. 7
Et solidarisk vendepunkt i asyl -og flyktningpolitikken	s. 8
Krig skaper flyktninger	s. 8
Nei til Europas murer og ansvarsfraskrivelse overfor mennesker på flukt	s. 8
Riv ned Norges murer	s. 8
Norsk Afghanistan-praksis	s. 9
Midlertidig opphold og barns rettigheter	s. 9
Politikk for integrering og mot diskriminering	s. 10
Tilbakekalling av statsborgerskap	s. 11
Ingen må overlates til et liv i Limbo	s. 11

Innledning

Veien til sosialisme handler om å bekjempe alle former for undertrykking og å jobbe for enhet og fellesskap i arbeiderklassen og med undertrykte grupper. Rasisme er en av vår tids farligste former for undertrykking. Rasistiske og nynazistiske ideer fører til frykt, hat, trakassering og vold. Rasisme splitter arbeiderklassen ved å vende oss mot hverandre. Rødt mener at rasismen ikke vil overvinnes så lenge kapitalisme dominerer verden fordi kapitalismen er tjent med at vi kjemper mot hverandre i stedet for dem som har makt. Å bekjempe rasismen er derfor viktig for å bekjempe kapitalismen.

Holdningskampanjer mot rasisme er viktige, men vi må også jobbe aktivt mot samfunnsforhold som produserer skoletapere, arbeidsløshet og sykehuskøer - og slik er med på å skape grobunn for rasisme. Vi må vise hvem som egentlig er ansvarlige for samfunnsproblemene. Derfor er en viktig forutsetning for en vellykket antirasistisk kamp at vi har en sterk og kampvillig fagbevegelse, som både står samlet mot rasisme og forsvare arbeidsfolks interesser på alle områder. Kampen for gode arbeidsvilkår og velferdsordninger for alle, støtte til urfolks identitetskamp og kulturelle selvstendighet, til kvinners globale likestillingskamp og til nasjonale frigjøringskamper, går hånd i hånd med kampen mot rasisme og kampen for sosialisme.

For Rødt er konkret politikk for å bedre folks liv og forsvare velferdssamfunnet viktig, også for å hindre rasisme. Samtidig er det ikke nok å kun fokusere på klassekampen og økende økonomiske forskjeller. Vi trenger også å aktivt bekjempe rasismen. Det er nødvendig med argumentasjon og aksjoner som kan overbevise og engasjere folk flest. Vi må vinne våre naboer, våre kolleger og våre skolekamerater mot rasisme. I enkelte tilfeller er det også nødvendig med sivil ulydighet. Eksempler på dette er støtte til kirkeasyl, å gjemme flyktninger som risikerer utsendelse til krig og nød, samt å gi arbeid til flyktninger som lever et liv i limbo.

Imperialistiske kriger, som også Norge har vært med på, har ført til at mange flere mennesker er på flukt i dag. Desperate mennesker, på flukt fra krig og terror, risikerer livene sine for å søke trygghet, men møter høye murer i Europa. Norges asyl- og flyktningpolitikk har blitt stadig mer restriktiv og inhuman, og er ikke i samsvar med våre forpliktelser. Over 70 millioner mennesker er på flukt i verden i dag. Norge har både kapasitet og ressurser til å ta imot flere flyktninger. Kommune-Norge har bygget opp kompetanse som regjeringen skusler bort når de legger ned asylmottak samtidig som det er kommuner som ønsker å ta imot flere flyktninger. Vi må ta imot mange flere som flykter fra krig, terror, klimaendringer, nød og katastrofer. Norge må føre en human og solidarisk og asyl- og flyktningpolitikk. Rødt jobber for et solidarisk vendepunkt i flyktningpolitikken. Mange i Norge støtter dette. Da det kom over 30.000 asylsøkere til Norge i 2015 stilte 1 av 3 i befolkningen opp for å hjelpe på ulike måter¹. Holdningsundersøkelser som har blitt gjennomført i snart tyve år viser dessuten at befolkningen har blitt stadig mer positiv til innvandrere og innvandring.

Rødt er bekymret for den økte bruken av midlertidig opphold, tvangsreturer og tilbakekalling av statsborgerskap. Dette skaper stor usikkerhet og frykt blant mange med innvandrerbakgrunn i Norge, og bidrar ikke til et inkluderende og solidarisk samfunn. Rødt vil endre statsborgerloven slik at statsborgerskap ikke kan tilbakekalles. Med dagens politikk går innvandringsregulerende hensyn foran menneskerettighetene og hensyn til barns beste. Familier blir splittet, mennesker fratras sine grunnleggende rettigheter og blir tvunget inn i et liv som papirløs. Barn på flukt lever i midlertidighet og mister sin barndom. Rødt vil jobbe for en politikk der menneskerettighetene respekteres, en politikk der innvandringsregulerende hensyn ikke er viktigere enn hensyn til barns beste.

---

1. <https://www.nrk.no/ytring/nordmenn-stiller-opp-nar-det-trengs-1.13135799>

Rasisme og antirasisme

Vi må bekjempe alle former for rasisme

At nynazister marsjerer i gatene, at staten sender flyktninger ut av landet til en usikker framtid eller at noen ikke tør sette seg ved siden av en med mørk hud på bussen, er alt sammen eksempler på ulike former for rasisme. Rasisme handler om et samfunn hvor Fatima må skifte navn til Kari for å komme til jobbintervju, hvor Ola vinkes inn på diskoteket mens Mohammed får beskjed om at det er fullt.

Rasismen splitter og setter mennesker opp mot hverandre etter kunstige skiller. Den finnes i alle land og mange historiske epoker. Rasismen i vår del av verden er en del av den dominerende vestlige kulturen, en følge av århundrer med slaveri, kolonialisme, imperialisme og undertrykkelse. Europeisk kolonialisme ble rettfærdiggjort ved å framheve Europa og de «hvite menn» som sivilisasjonens og religionens forkjempere, som «brakte kristendommens lys og europeisk vitenskap til de hedenske og uvitende laverestående folkene».

Norges behandling av samene og minoriteter som kvenene, rom og taterne var en del av den samme herrefolkmentaliteten. I dag brukes spredning av demokrati og menneskerettigheter som begrunnelse for kapitalistiske angrepskriger, slik kristendom og vitenskap ble brukt tidligere.

Fordommer og diskriminering er to begreper som er nært knyttet til rasisme. Fordommer er negative, generaliserende meninger om andre grupper, mens diskriminering gjør fordommene om til praktisk forskjellsbehandling. Rødt mener alle har krav på de samme rettigheter, friheter og plikter uavhengig av hudfarge, kjønn, nasjonalitet, etnisk og kulturell bakgrunn, språk, seksuell orientering, livssyn og funksjonsevne.

Det finnes ulike former for rasisme. Den biologiske rasismen deler menneskeheten inn i ulike biologiske raser, en inndeling det ikke finnes noe vitenskapelig grunnlag for. Denne formen for rasisme har vært svekket, men kan se ut til å få høyere tilslutning igjen. I dag ser vi først og fremst kulturell rasisme der mennesker rangeres som mindreverdige eller en trussel basert på deres religion eller kultur. Muslimer er særlig utsatt, men også jøder, samer, rom og andre opplever denne formen for rasisme.

Den norske statens tvungne assimilering av og overlagte rasisme mot nasjonale og etniske minoriteter var svært brutal. Norge tok den samiske urbefolkningens land og vann, og i mer enn hundre år prøvde man å utviske samene som eget folk ved å nekte dem å bruke sitt språk og sin kultur. Taterne ble tvangssterilisert langt opp mot vår tid, og barn røvet fra sine foreldre for å gjøre dem «norske».

I moderne norsk historie har kampen for nasjonalt sjølstyre og demokrati holdt følge, men det er dessverre også slik at i samme periode ble undertrykkningen av Norges nasjonale minoriteter langt hardere. Den rasistiske politikken mot nasjonale minoriteter gikk hånd i hånd med en rasistisk innvandringspolitikk. På 1930-tallet ble jødiske flyktninger fra nazistene i Tyskland avvist av Norge hvis de var forfulgt «bare» fordi de var jøder.

Det er også rasisme når grupper blir stengt ute fra boligmarkedet, arbeidslivet og sosiale miljøer på grunn av etnisk opprinnelse eller hudfarge. Strukturell rasisme er vanskelig å få øye på, men merkes godt av de som utsettes for den.

Rasismen brukes for å splitte arbeiderklassen, som må bygge solidaritet på tvers av ulike skillelinjer for å bli en sterk politisk kraft. Rødt kjemper for et inkluderende samfunn der alle får delta og bidra med det de kan.

Kampen mot høyreekstremisme, fascisme og nazisme

Rasistisk vold truer minoriteter og antirasister i mange land. Det verste eksempelet her hjemme er 22. juli 2011 da den høyreekstreme, hvite nordmannen Anders Behring Breivik begikk Norgeshistoriens største terrorangrep som etterlot 77 døde. 10. august 2018 forsøkte Philip Manshaus å repetere udåden og drepte den adopterte stesøsteren sin. Han ble senere stoppet fra å begå en massakre i en moské i Bærum. Vi skal heller ikke glemme de rasistisk motiverte drapene på Arve Beheim Karlsen og Benjamin Hermansen i 1999 og 2001.

Etter 11. september 2001 og den såkalte krigen mot terror, ble islam forsøkt fremstilt som en terroristisk religion. Parallelt har konspiratorisk forestillinger om muslimers overtakelse av Europa, Eurabiasteorien, fått

større gehør. Samtidig som antisemittismen fortsatt er høyst levende i Europa, opplever også en rekke andre minoritetsgrupper hets og hat. Høyreekstreme grupper organiserer og markerer seg tilnærmet fritt, og konsekvensen er altfor ofte at de får spre frykt og bruker vold.

Den økte oppslutningen om høyrepopulistiske partier i ulike europeiske land er et sterkt faresignal om hvor vi er på vei. Deres aggressive og fordummende ordbruk mot innvandrere, flyktninger, muslimer og jøder oppmuntrer til rasisme. Høyrepopulistiske partier er en alvorlig trussel mot arbeiderbevegelsens tilkjempede velferdsordninger og rettigheter, fordi de mobiliserer på fordommer, hat og kulturkonflikter som setter folk opp mot hverandre. Effektiv kamp mot høyrepopulismen krever derfor et tydelig oppgjør med markedsliberalismen, som skaper økende ulikhet og sosial nød i mange land. Vi lever i en tid der fascismen igjen kan få fotfeste, slik den fikk i mellomkrigstiden. Vi ser tendenser til det i enkelte land allerede.

Rødt skiller mellom den autoritære høyrepopulismen og mer antidemokratiske, fascistiske krefter som åpent bekjemper det borgerlige demokratiet og hisser til kamp mot religiøse, etniske og seksuelle minoriteter. Vi ser også grupper og partier som fremmer fascistiske ideer i en religiøs innpakning. Mot denne trusselen, som viser tegn til å røre på seg både i USA og Europa, er det riktig å bygge brede allianser.

I Norge er de rene rasistiske, nazistiske og islamofobe gruppene relativt små, splittet og svake. Deres suksess har vært å få pressen til å kalle dem nasjonalister og islamkritiske, i stedet for å kalle dem det de er, nemlig nazister og rasister. Selv om de er svake forsøker de stadig å rekruttere. Det at særlig nynazistene i Den Nordiske Motstandsbevegelsen og rasistene i SIAN har hatt flere offentlige markeringer de siste par årene, kan tyde på at de er mindre redde for stigmatiseringen de kan oppleve ved å stå frem. Derfor må vi alltid mobilisere mot høyreekstreme og rasistiske organisasjoner hver gang de viser seg, og vi må aktivt motarbeide deres ideologi og aktivitet.

I nyere tid har det dukket opp fascistiske og rasistiske partier som tar avstand fra vold. Men verdiene, ideologien og budskapet er det samme, og tilhengerne er de samme voldsrasistene som tidligere. Derfor er det nødvendig å forhindre nazistiske partier og grupper.

Samtidig er det viktig å være årvåken mot renvasking av rasisme i form av nettstedet og organisasjoner som hevder at de driver med religionskritikk, men som sprer fordommer og hat særlig mot muslimer og også mot venstresidens og antirasisters forsvar av innvandrere, flyktninger og vårt multikulturelle samfunn. Reset, document.no og Human Rights Service er eksempler på dette.

Som på 1980- og 90-tallet opplever antirasister at politiet beskytter nazister og rasister mot antirasisters motdemonstrasjoner, og at de går for langt i å legge til rette for deres markeringer. Politiet tyr alt for lett til bortvisning og arrestasjoner som en løsning på den formen for antirasistisk aktivisme som, på grunn av omstendighetene, fordrer fredelig, sivil ulydighet.

Rødt mener at politiets rolle som instans for et tryggere og sikrere samfunn, bør innebære at de får mandat til å nekte tillatelse til rasistiske, nazistiske og fascistiske markeringer og samlinger. Når samtidens politiske klima er slik at denne type markeringer og samlinger likevel tillates i ytringsfrihetens navn, plikter politiet å tolerere ad hoc antirasistiske og antifascistiske motmarkeringer og motdemonstrasjoner.

Islamofobi, antisemittisme, antisiganisme

Forfølgelsen av jødene er en av de verste formene for rasisme historien har sett. Nazistenes forsøk på å utrydde jødene – Holocaust eller Shoah – var et industrielt organisert folkemord. Det var ikke bare jøder de tyske nazistene sendte til sine utryddelsesleirer: tatere, rom, homofile, funksjonshemmede, Jehovas vitner og kommunister ble også drept.

Det er viktig å skille skarpt mellom sionisme og jødedom. Antisisionismen retter seg mot en politisk ideologi, antisemittismen mot jøder både som enkeltpersoner og som gruppe. Antisemittisme er uforenlig med Rødts prinsipper. Et eksempel på antisemittisme er å hevde at jødene som gruppe driver en verdensomspennende, skjult kamp for jødisk makt. Slike gamle antisemittiske konspirasjonsteorier i ny innpakning er uakseptable.

Islamofobi retter seg mot og stigmatiserer store deler av den nye underklassen som utgjøres av innvandrere og flyktninger i Vest-Europa ved at både muslimer og antatte muslimer rammes. I tillegg deler den mange karaktertrekk med antisemittismen, som at man ikke bare forakter og ser ned på dem den

rammer, men også frykter dem: Rasistenes nye refreng er at muslimene skal ta over, de kommer til å bli i flertall hvis ikke noe blir gjort, og da må vi alle leve under sharialover. Dette har selvsagt ingenting med virkeligheten å gjøre.

Den økte terrorfrykten etter 11. september 2001 sammen med forestillinger om muslimer som en trussel mot demokrati og likestilling, har ført til økt rasisme og religiøs diskriminering mot muslimer i verden. Den religiøse diskrimineringen har mye til felles med rasismen, selv om den fokuserer på religion og ikke hudfarge eller etnisk opprinnelse. I sin mildeste form handler religiøs diskriminering om nedvurdering av andres religion og forakt for medlemmer av andre trossamfunn; i sin ekstreme form fører den til terror og vold.

Antisiganismen brukes som et begrep på fordommene, hatpraten og propagandaen som rammer minoriteten rom. Forestillingene om rom kan minne om deler av de rasistiske forestillingene om jøder og muslimer. I tillegg til den historiske rasismen og diskrimineringen rettet mot dem som folk, er dessverre rom også utsatt for rasisme og diskriminering rettet mot jøder, muslimer og flyktninger. Det er svært lite fokus på at rom blir fanget i kryssilden mellom den økende antisemittismen, islamofobien og rasismen vi ser i Europa i dag.

Normalisering av rasisme og medienes rolle

Arbeidsløshet og økte sosiale forskjeller skaper uro og utrygghet. Sinnet og frustrasjonen over dette blir ledet vekk fra politikere og andre med makt og dirigert mot svake grupper. Det er lettere å være sint på de som «ikke er som oss», enn å forstå at samfunnet må endres. I Norge har grensene for hva man kan si, eller hvordan man kan omtale andre mennesker, blitt flyttet langt på kort tid. Presse og kringkasting gir mest oppmerksomhet til konflikter, og nyhetsbildet preges av et sterkt fokus på det negative og splittende, også når det dreier seg om andre land og om innvandrere. Den tabloide og overfladiske nyhetsformidlingen gir også ofte et skjevt og spekulativt bilde av virkeligheten. Media har en tydelig innvirkning på holdninger til folkegrupper og land som vi ikke har inngående kunnskap om.

I media kan folk fra enkelte deler av verden bli fremstilt som ressursvake ofre eller som problemer. Det gir næring til tanken om at flyktninger og innvandrere kommer til Norge for å snylte på den norske staten og nordmenns skattepenger. Ved å sette hudfarge og etnisk opprinnelse i sammenheng med kriminalitet kan man lett få inntrykk av at innvandrere flest er kriminelle, spesielt sammen med overfladiske, lettvinde reportasjer om kriminalstatistikk. Spørreundersøkelser viser klart fordomsfulle og rasistiske holdninger i store grupper i Norge. Samtidig er det oppmuntrende at disse holdningene er mindre utbredt på steder hvor folk faktisk omgås og kjenner innvandrere.

Sammensatt diskriminering og maktforhold

Mennesker som opplever diskriminering kan oppleve det på grunn av flere ulike kjennetegn. For eksempel kan en person bli diskriminert som kvinne og muslim på samme tid på en særegen måte som verken menn generelt eller ikke-muslimske kvinner opplever. Det skjer blant annet når muslimske kvinner nektes jobb på grunn av sitt religiøse hodeplagg. Derfor er det viktig å se at undertrykkingen folk møter er sammensatt.

Hvis man ikke selv tilhører en minoritet ser man ikke så lett denne diskrimineringen. Ikke alle i samfunnet får like lett tilgang til de samme arenaene eller retten til å eie sin egen historie. Hvis man ikke selv tilhører en gruppe som er utsatt for diskriminering, slipper man å hele tiden ta stilling til annerledesheten samfunnet viser en. Derfor har den delen av befolkningen som selv ikke møter fordommer eller hindringer i sitt liv et spesielt ansvar for å være tydelige og aktive i sin kamp mot rasisme og i sin solidaritet med utsatte grupper i samfunnet.

«Omvendt rasisme» er et begrep funnet opp av den politiske høyresiden for å beskrive rasisme mot hvite nordmenn. Rasismen er aldri «omvendt», rasisme er rasisme. Historisk og i dag har rasistiske forestillinger i stor grad handlet om hudfarge der hvit hudfarge troner øverst. Derfor er det en utvanning av rasismebegrepet å ikke se at når personer med lys hudfarge utsettes for hets og hat, handler det om andre forhold ved personen som rangeres som mindreverdige. Et annet eksempel er hvis personer som utsettes for rasisme på grunn av mørk hudfarge reagerer ved å snu det mot den andres hudfarge. Men rasisme handler også om makt, som ofte, men ikke alltid, er samlet i majoritetsgrupper i samfunnet. «Omvendt rasisme» er et begrep som mangler dette maktperspektivet, og gir dermed lite mening. Minoriteter påvirkes for øvrig også av rasistiske forestillinger, enten de internaliseres eller bekrefter fordommer.

Urbefolkning og nasjonale minoriteter i Norge

Rødt avviser forestillingen om at det bare er i nyere tid Norge har blitt et flerkulturelt land. Tvertimot har Norge vært preget av kulturelt mangfold lenge. Majoritetsbefolkningen har blitt stadig mer positive til kulturelt mangfold samtidig som aktivister har drevet en kontinuerlig antirasistisk kamp. Men samer og nasjonale minoriteter utsettes fortsatt for diskriminering fra myndighetene og andre.

Felles for de fem nasjonale minoritetene og urfolket i Norge er at de alle har hatt en sterk og langvarig tilknytning til landet, hvorav flere var her allerede flere hundre år før den norske stat ble stiftet. Gruppene har skilt seg ut fra storsamfunnet gjennom egne språk, tradisjoner, arbeid, kultur og/eller religioner. Av den grunn har mange opplevd, og vil fortsatt oppleve, mye av de samme formene for diskriminering i alle deler av livet.

Norge var lenge selv en undertrykt nasjon, i union med og under okkupasjon av andre stater. Samtidig har Norge i flere hundre år kolonisert samiske territorier, og den norske stat, kirke og storsamfunnet for øvrig har historisk undertrykt nasjonale minoriteter gjennom tvungen assimilering, diskriminering og traumatiske fysiske og psykiske overgrep (lobotomering, tvangssterilisering, frarøvelse av barn, språk og kultur). Den aktive assimileringspolitikken foregikk fra tidlig på 1700-tallet og holdt frem til slutten av 1980 årene, da den siste lobotomeringen ble gjennomført i 1989.

Her til lands er vi flinke til å peke på menneskerettighetsbrudd i andre land, mens den brutale fornorskingspolitikken den norske stat og kirke har ført mot urfolket og de nasjonale minoritetene er noe det snakkes lite om. Riktignok har staten beklaget assimileringspolitikken overfor samene og taterne, men det i seg selv bøter ikke på konsekvensene av fornorskningen og den fortsatte diskrimineringen av både samer og nasjonale minoriteter. Selv om den aktive assimileringspolitikken er stoppet, sliter alle gruppene med store kollektive ettervirkninger som fordommer og diskriminering i hverdagen, på skolen, i arbeidslivet, i barnevernssaker og i helse- og rettsvesenet. Mange har blitt tvunget til å skjule sin identitet ved å bli helt absorbert i det norske samfunnet. Dette er det sterkeste beviset på at assimileringspolitikken lykkes. Mens mange i stillhet forsøker å bearbeide traumer fra grusomme overgrep gjort av både stat og kirke, har etterkommere av minoritetene fått kjenne på senvirkningene av at familien har levd i fattigdom og undertrykkelse i generasjoner.

Rødt støtter folk og nasjoner som slåss mot okkupasjon og undertrykking. Rødt vil ha et samfunn hvor urfolks og nasjonale minoriteters rettigheter ivaretas og får sin rettmessige plass. Det må gis økt offentlig støtte til organisasjoner som jobber mot rasisme, og lovverket mot hatytringer og hatkriminalitet må håndheves bedre. Rødt er klar over hvor vanskelig det kan være for en minoritet å nå gjennom i majoritetssamfunnet og vil derfor kreve at Norge skal overholde sine menneskerettslige forpliktelser.

Et solidarisk vendepunkt i asyl- og flyktningpolitikken

Ikke siden 2. verdenskrig har så mange mennesker vært på flukt i verden. Med økende klimaendringer, økonomisk utbytting, imperialistiske interesser og et usikkert trusselbilde, er det svært sannsynlig at antallet mennesker på flukt vil fortsette å øke i årene som kommer. Nettopp derfor er det svært viktig at verdenssamfunnet står sammen om et ansvarlig og solidarisk samarbeid.

Norge har både ressurser, plass, økonomi og kapasitet til å ta imot mennesker på flukt. Det er derfor ingen grunn til at Norge skal være blant de strengeste i Europa når det gjelder asyl- og flyktningpolitikk. Rødt er et solidarisk parti som alltid står side om side med de undertrykte, også utenfor Norges grenser. Rødt vil jobbe for et solidarisk vendepunkt i asyl- og flyktningpolitikken.

Krig skaper flyktninger

Mange av dagens flyktninger er drevet på flukt etter at Norge og andre vestlige land har bombet og ødelagt deres hjemland eller gitt økonomisk støtte og våpen til lokale krigsherrer. Imperialistiske interesser gjør at USA, NATO-landene og andre stormakter intervensjoner militært, blant annet for å få tilgang til olje og andre naturressurser. Krigene rammer i stor grad sivile, som blir tvunget på internflukt, eller på flukt til andre land. Gjennom NATO og våre tette forbindelser til USA og EU, bidrar også Norge til de imperialistiske krigene. Krig tvinger mennesker på flukt, derfor hviler det et ekstra ansvar på norske myndigheter. Vi må som et rikt land ta et særlig ansvar for å ta imot langt flere mennesker som flykter fra krig, terror, klimaendringer, nød og katastrofer.

Nei til Europas murer og ansvarsfraskrivelse overfor mennesker på flukt

Ved inngangen av 2020, er det over 70 millioner mennesker på flukt i verden, og tallet har steget hvert år siden 2013. Samtidig er asylankomstene til Norge rekordlave. Dublin-avtalen og EU/Tyrkia-avtalen sørger for at flyktningene blir innesperret i overfylte leire i Hellas, Italia og Malta. EU/Tyrkia-avtalen sørger for en godt bevoktet grense, noe som fører til farlige fluktruter og flere dødsulykker på havet. Avtalen er enda et ledd i Europas ansvarsfraskrivelse, hvor det aktivt jobbes for å skyve dette ansvaret på land utenfor Europa. Men de fleste av verdens flyktninger oppholder seg allerede i nærområdene. Flere av nærområdene hvor Norge sender flyktninger tilbake til, er dessuten preget av krig og terror. Når bombene regner over Kabul eller Aleppo er det ikke hjelp i nærområdene som gir beskyttelse. Retten til å søke asyl står nedfelt i Flyktningkonvensjonen og artikkel 14 i Verdenserklæringen om menneskerettigheter. Norge må følge sine internasjonale forpliktelser og ta imot mennesker på flukt.

Ifølge Dublin-avtalen skal asylsøknaden behandles i det første europeiske landet søkeren ankommer. Geografisk beliggenhet gjør at det er land som Hellas, Italia og Malta som blir stående alene med ansvaret for tusenvis av asylsøknader. Siden 2015 har det bodd titusenvis av mennesker i forskjellige interneringsleirer i Sør-Europa. Forholdene på de greske øyene er uholdbare og FNs Høykommissær for flyktninger har beskrevet situasjonen som en humanitær katastrofe. Innesperret bak Europas høye murer, kjemper flyktningene for å overleve, og mens kapasiteten til det greske og italienske asylapparatet stadig sprennes, vokser også fascismen og høyreekstremismen. Konsekvensene av Europas ansvarsfraskrivelse, er blant annet kriminalisering av nødhjelp. Flere menneskerettighetsforkjempere risikerer over 20 års fengsel, for å redde menneskeliv.

Riv ned Norges murer

Gjennom FNs flyktningkonvensjon har Norge forpliktet seg til å beskytte mennesker på flukt, men snarere enn å følge våre moralske og folkerettslige forpliktelser, jobber de fleste partier for å stenge flest mulig ute. Norge er et av verdens rikeste land. Selvsagt har vi mulighet til å hjelpe.

Etter økte asylankomster i 2015, innførte Norge kraftige innstramninger. Asylpolitikken blir stadig mer restriktiv og er ikke i samsvar med våre forpliktelser. Med dagens norske asyl- og flyktningpolitikk, trumfer innvandringsregulerende hensyn både menneskerettighetene og menneskeverdet. EU har ved flere anledninger bedt Norge om hjelp til å ta imot flyktninger som er plukket opp i Middelhavet og relokaliserte flyktninger, men møter stengte dører. Med en streng håndheving av Dublin-avtalen har også Norge sendt flyktninger tilbake igjen til Hellas.

Flyktnings situasjonen viser store svakheter med det såkalte europeiske fellesskapet. Når Europa feiler

med å være et europeisk fellesskap, og innvandringsfiendtlige partier som FrP har fått sette premissene for innvandringsdebatten i Norge, mener Rødt det er viktig at venstresiden er en tydelig motvekt, og aktivt jobber for å ivareta Norges solidariske, moralske og internasjonale forpliktelser. Norge må være en pådriver for at europeiske land tar et felles ansvar for å gi flyktninger beskyttelse. Rødt krever at Norge tar imot flere kvoteflyktninger og avlaster sør-europeiske land, gjennom direkteavtaler om å hente ut flyktninger.

Norsk Afghanistan-praksis

Norges asylinnstramminger har særlig rammet afghanere. Global Peace Index rangerte i 2019 Afghanistan som verdens farligste land, farligere enn Syria. Likevel er norsk asylpraksis overfor afghanere blant de strengeste i Europa. Norge økte deportasjonene til Afghanistan betraktelig etter at de fjernet rimelighetsvilkåret og etter at UDI i 2016 oppdaterte informasjonen om sikkerhetssituasjonen i landet. Rimelighetsvilkåret følger av FNs flyktningkonvensjon, og det følger av dette at å henvise for eksempel en enslig mindreårig asylsøker eller en barnefamilie til internflukt, i for eksempel Kabul, ikke må være «urimelig». I dag er Norge det eneste landet i Europa, som ikke vurderer om det er rimelig å sende barnefamilier til internflukt i Afghanistan. Ifølge Folkeretten, som vi er forpliktet til å følge, står prinsippet om non-refoulement, at ingen kan sende en person tilbake til sitt hjemland om han risikerer å bli forfulgt der, sterkt. Menneskerettighetenes oppgave er å fungere som et rammeverk for hva enkeltstatene kan gjøre. Nettopp derfor er det bekymringsfullt når Norge slutter å lytte til FNs anbefalinger, og plikten vi har om å samarbeide med UNHCR, nevnt i Flyktningkonvensjonens artikkel 35.

FN, Amnesty og flere menneskerettighetsekspertene har lenge ansett Afghanistan for å være for farlig for retur. I 2017 erklærte Amnesty at de anser hele Afghanistan for å være for utrygt for retur, og rådet europeiske myndigheter til å stanse all retur til landet. Det å tvangsreturnere avviste asylsøkere til internflukt, uten at den afghanske staten kan gi dem reell beskyttelse, er ikke forsvarlig. Rødt er for en human og solidarisk asyl- og flyktningpolitikk. For å oppnå dette er det å følge FNs anbefalinger er minimum.

Midlertidig opphold og barns rettigheter

Barn på flukt har et særskilt behov for trygghet. Dessverre er det mange som ikke finner trygghet i Norge, og som fortsetter et liv på flukt. Selv om Norge er forpliktet av både Barnekonvensjonen og vår egen Menneskerettighetslov, som dessuten skal ha forrang for annen lovgivning, ser vi dessverre stadig eksempler på hvordan såkalte innvandringsregulerende hensyn går foran hensyn til barns rettigheter i en rekke saker.

Barn blir tvangsreturnert til krigssoner, til land de ikke kjenner, eller aldri har vært i. Flere opplever å bli separert fra sine foreldre. Dette er tydelige brudd på Barnekonvensjonen, og kan medføre traumer og betydelige seinskader. Når Utlendingsnemnda (UNE) i forbindelse med utvisningssaker eller splitting av familier, kaller barnas savn, angst og utrygghet, for normale belastninger, er det tydelig at vi har en forvaltning og lovpraksis som bryter med barnas beste.

Til tross for at Barnekonvensjonen er tydelig på at ethvert barn er et selvstendig individ, opplever barn i Norge å bli straffet for sine foreldres handlinger. Arvesynden er for lengst avvirket i Norge, likevel blir flere barn straffet for foreldrenes dårlige valg. Dette kommer frem både i utvisningssaker og i tilbakekall av statsborgerskap, men også i Norges behandling av norske barn av kvinner tilknyttet terrororganisasjonen IS.

Enslige mindreårige asylsøkere har flyktet alene til Norge, uten foreldre, og er derfor en svært sårbar gruppe, som har spesielt stort behov for trygghet og god oppfølging. Norge blir stadig kritisert fordi myndighetene bryter med Barnekonvensjonen i behandlingen av enslige mindreårige asylsøkere og andre barn som søker asyl. Mens barn under 15 år blir tatt hånd om av barnevernet, er det Utlendingsdirektoratet som har omsorgsansvaret for de fra 15 til 18 år. Denne forskjellsbehandlingen er uverdigg og i strid med Barnekonvensjonen. Alle barn og unge har samme behov og rett til trygghet og beskyttelse, derfor må de behandles likt. Rødt vil at omsorgen for alle enslige mindreårige asylsøkere overføres til barnevernet og at vi må sikre at alle barn som kommer til Norge, får samme omsorgstilbud og rettssikkerhet som barn født i Norge.

Flere av barna som kommer til Norge blir boende lenge i asylmottak og mange får ikke den helsehjelpen de trenger, eller det utdanningstilbudet de har krav på mens asylsøknaden behandles. Dette skaper også store forskjeller, som videre vil kunne føre til store klasseskjeller. Forskjellsbehandling av barn basert på nasjonalitet er også en del av Forskjells-Norge i dag. Rødt vil jobbe for at barn som kommer til Norge og

søker asyl ikke lenger skal få dårligere oppfølging og omsorg enn det norske barn får.

FNs barnekomite har dessuten uttrykt stor bekymring for den omfattende bruken av midlertidig opphold til enslige mindreårige asylsøkere. Å leve med midlertidig opphold skaper usikkerhet, frykt og store psykiske påkjenninger. Barn som kommer på flukt til Norge får livene sine satt på vent. Flukten er ikke over i Norge, selv ikke etter flere år i landet. I praksis fungerer midlertidig opphold som et utsatt avslag, der barna blir sendt ut av Norge når de fyller 18 år.

Midlertidig oppholdstillatelse til enslige mindreårige asylsøkere har gått fra å være en unntaksregel til å ramme nesten halvparten av de mindreårige. En av årsakene til den dramatiske økningen av midlertidig opphold er fjerningen av rimelighetsvilkåret. Siden 2009 har nesten halvparten av barna som har fått midlertidig opphold, over 400 barn, forsvunnet fra Norge. Dette er sårbare barn, uten omsorgspersoner som har lagt ut på en lang og livsfarlig fluktrute. Nå tvinges de på flukt igjen – fra Norge.

Barns rettigheter skal ikke tilsidesettes av innvandringspolitiske hensyn. Et liv i midlertidighet tar fra dem livsgleden, og fratår dem barndommen. Flere av barna som har flyktet alene til Norge sliter også med store psykiske helseproblemer. Barn på flukt trenger beskyttelse og trygghet. Rødt vil jobbe for å avskaffe bruken av midlertidig oppholdstillatelse for enslige mindreårige asylsøkere.

Politikk for integrering og mot diskriminering

Norges innbyggere er innflyttere, både fra andre landsdeler og verdensdeler. Ulike språk, erfaringer og kulturer gir oss mangfold og beriker vår kultur og vårt samfunn. For at alle kan føle tilhørighet og samhold er det viktig at Norge er et inkluderende land. Rødt ønsker et samfunn der vi viser hverandre respekt, solidaritet og likeverd, uavhengig av seksuell legning, kulturell eller religiøs bakgrunn med mer. Det er på høy tid å gå bort fra å snakke om hvorvidt Norge skal være et multikulturelt samfunn. Vi bør heller diskutere hvordan vi kan ta imot de som kommer til Norge på en god måte. Her trenger Norge en politikk som tar utgangspunkt i alles iboende behov for å være en verdifull del av samfunnet de lever i. Rødt tror på et samfunn der kulturelt mangfold først og fremst ses på som en verdi, ikke et problem.

Over halvparten av norske barn som lever i lavinntektsfamilier er innvandrere eller barn av innvandrere. Forskjells-Norge rammer innvandrere gjennom rasisme, diskriminering og dårlige levekår. Derfor trengs det både integreringspolitikk for de som er nye i landet og politikk for å hindre diskriminering av alle med innvandrerbakgrunn fordi diskriminering også rammer dem som har bodd her lenge og deres barn. Det rammer også utenlandsadopterte.

Innvandrere, som alle andre, ønsker å være økonomisk selvstendige og ta del i samfunnet. Integreringspolitikken må bidra til dette. Men det er ikke nok å gi nyankomne norskopplæring, kvalifisering og informasjon om det norske samfunnet. Arbeidslivet, utdanningssystemet, boligmarkedet, fritidstilbud og så videre må være reelt inkluderende og ta høyde for at vi har en befolkning med ulike utgangspunkt. Derfor må vi reagere når ledende politikere sier at innvandrere må motiveres til å jobbe og at det må stilles strengere krav til innvandrere som ikke er i jobb ved å kutte i velferdsordninger og liknende. I tillegg havner mange innvandrere i lavinntektsjobber med dårligere arbeidsforhold, og mange er overkvalifiserte for den jobben de har. Da er det veldig alvorlig at mangel på jobb eller lav inntekt brukes mot innvandrere i form av stadig strengere krav om norskkunnskaper eller inntekt for viktige rettigheter som statsborgerskap og familiegjenforening. Når det for eksempel kreves fem års botid for å ha rett til kontantstøtte lager man ulike standarder for velferdsordninger som alle i utgangspunktet har rett på. Konsekvensen er økt fattigdom blant innvandrere, og fattigdom gjør ikke at flere innvandrere kommer seg i arbeid. Slik gir man inntrykk av at det er noe feil ved innvandrerne og fjerner oppmerksomheten fra hindringer i samfunnet. Myndighetene har fortsatt til gode å vise at de tar diskriminering på alvor ved å rette inn en offensiv og langsiktig innsats mot diskriminering særlig på viktige områder som skole, arbeidsliv og boligmarked.

En negativ utvikling som har funnet sted de siste årene er effektivitets- og hurtighetstenking innen integreringsarbeid. Effektivitetstenkingen forsøker å få innvandrere og flyktninger så hurtig som mulig i jobb. Men integreringsarbeid er langsiktig investering. Å få folk så hurtig som mulig inn i «en hvilken som helst» jobb, skaper ikke sunn og ekte tilknytning til samfunnet. Man risikerer i tillegg å presse folk inn i usikre og negative arbeidsforhold som kan fungere som sosial dumping og kan ha langt bredere og negative faglig-politiske konsekvenser. I tillegg har det påvirkning på innvandreres helse, og kan lede til uføretrygd og utenforskap.

En annen trend tilknyttet integrering er språkkrav. Språkkrav og språktesting trenger i seg selv ikke være negativt, men i dag virker det mot sin hensikt. For tjueto år siden var det nesten ingen land som

stilte språkkrav for statsborgerskap. I dag er det blitt normalt. Argumentet som føres for språkkravene er integreringspolitisk – at kravene fremmer integrering. Men det er ingen forskning som støtter sammenhengen mellom språkkrav og integrering. Tvert imot viser det seg at høyere språkkrav for statsborgerskap først og fremst leder til færre statsborgerskap.

God tilknytning til flere aspekter av samfunnet – språklig, det sosiale, arbeidsliv, kultur og tradisjon, utdanning og politikk – er den beste integreringen. Strenge regler med inntektskrav gjør at mange må vente flere år på familiegjenforening og at andre ikke får lov å hente familie til Norge. Retten til familieliv er en menneskerett, og det er også viktig for integreringen at man ikke ufrivillig skilles fra familie. Derfor vil Rødt gjøre det lettere for flyktninger og andre innvandrere å gjenforenes med familien sin.

Rødt mener at målet med integreringsarbeidet ikke er at innvandrere skal utslette sin medbrakte identitet, men at kultur er noe som er i stadig endring. Kulturen i Norge har endret seg gjennom historien og tilføres kulturelle bidrag fra innvandrere. Inkluderingsarbeidet må derfor til større grad dra nytte av kompetansen folk kommer med, eller å utvikle kompetanse gjennom potensialene folk kommer med. Dette innebærer for eksempel at godkjenning av utenlandsk utdanning må gå raskere og at det må være flere ordninger for å bygge på utenlandsk utdanning. For å få til sterk tilknytning til arbeidslivet, trenger vi også å flytte mer av undervisningen ut på arbeidsplassen. Samtidig bør vi også innrette arbeidslivet slik at det blir mer inkluderende. Dette innebærer å tilrettelegge for de som lærer norsk og de som ikke er lese- og skrivekyndige. Å lage et mer inkluderende arbeidsliv som tar høyde for de utfordringene flyktninger og andre innvandrere kan ha, er en del av kampen for et mer inkluderende arbeidsliv for alle og i siste instans en del av den samme frigjøringskampen for hele arbeiderklassen.

Arbeidsinnvandrere har de siste tiårene vært med på å bygge Norge. Mange er utsatt for svært dårlige lønns- og arbeidsvilkår, og arbeidsgivere bruker bevisst arbeidsinnvandrere for å presse ned lønns- og arbeidsbetingelsene slik at det rammer hele arbeiderklassen. Slik settes også arbeidsinnvandrere opp mot arbeidere ellers i Norge, og felles organisering i fagforeninger blir avgjørende viktig. Rødt stiller mange krav mot sosial dumping, blant annet at bemanningsbransjen må forbyes og at alle som jobber her skal ha lønns- og arbeidsvilkår etter norsk tariff.

Tilbakekalling av statsborgerskap

I alle norske kommuner er det norske statsborgere som må kjenne på frykt og usikkerhet for at de en dag vil miste sitt norske statsborgerskap. Tilbakekalling av statsborgerskap skaper stor usikkerhet og frykt blant mange med innvandrerbakgrunn i Norge. Dette bidrar ikke til et inkluderende og solidarisk samfunn. Tilbakekalling av statsborgerskap rammer også norske barn og barnebarn, født i Norge. Vi har sett flere brutale eksempler på hvordan norske statsborgere mister sitt statsborgerskap, og dermed alle rettigheter. Mange blir tvunget til et liv i limbo. De mister muligheten til å arbeide, helserettigheter, pensjonsrettigheter og hus. Mange blir det man kaller for ureturnerbar, eller papirløs. De eksisterer, men ikke på papiret.

Rødt mener at ingen burde gå med redsel for at statsborgerskapet deres tilbakekalles fordi staten mistenker at deres besteforeldre oppga falsk informasjon for 20 år siden. I 2019 har det riktignok kommet et lovforslag om at barn og barnebarn hovedsakelig ikke skal rammes av tilbakekalling grunnet foreldrenes feil, dersom de har sterk tilknytning til riket. Dette er et steg i riktig retning, men det er ikke godt nok. Rødt mener det må være et krav at barn aldri skal straffes for foreldrenes feil.

De fleste partiene, fra FrP til Ap er for å tilbakekalle statsborgerskap, og gjentatte forslag om innføring av en foreldelsesfrist for tilbakekalling av statsborgerskap, har de også avvist. Norge har foreldelsesfrist for alvorlige lovbrudd, men ikke for tilbakekalling av statsborgerskap. Inntil vi kan avskaffe tilbakekalling av statsborgerskap, må vi fortsette å kreve en foreldelsesfrist. Det tar rundt 7 år å erverve norsk statsborgerskap, og dersom forvaltningen etter 7 år ikke har funnet feil og mangler i saksopplysningene, burde de ikke ha anledning til å lete etter disse feilene 27 år senere. Dette er svært skadelig for integreringen i Norge. Rødt vil jobbe for å avskaffe tilbakekalling av statsborgerskap, og inntil det er mulig ønsker vi å innføre en foreldelsesfrist på 5 år.

Ingen må overlates til et liv i Limbo

Personer som ikke har statsborgerskap i noe land, blir regnet som statsløse. De fleste statsløse asylsøkere i Norge i dag, er palestinere.² I Norge henvises statsløse til et liv i limbo. FNs rapport om statsløse i Norge, utgitt av FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR), konkluderer med at «norsk lovgivning og praksis på flere områder strider med FNs konvensjoner om statsløshet, som Norge har sluttet seg til (Konvensjonen

2. <https://www.rikestilstand.noas.no/2018/landprofiler/statslose>

om statsløses stilling og Konvensjonen om begrensning av statsløshet).» Norge burde innføre prosedyrer for hvem som skal ha status som statsløs. I tillegg burde Norge innføre statsløshetsprosedyrer og statsløshet som oppholdsgrunnlag. Rødt vil jobbe for å gi statsløse opphold.

Papirløse er betegnelsen på personer uten lovlig oppholdstillatelse i Norge. Dette er en mangfoldig gruppe som består av blant annet mennesker som har fått avslag på asylsøknaden sin og fått beskjed om å forlate Norge, men som enten er statsløse eller av andre reelle grunner ikke kan returnere til hjemlandet, verken på egenhånd eller med tvang. Andre blir papirløse etter avslag på asylsøknaden, tilbakekalling av statsborgerskap eller opphør av flyktningstatus, noen er tilreisende EØS-borgere.

Asylsøkere som ikke får opphold, og heller ikke kan returneres, ender opp i en uholdbar tilværelse, som ureturnerbare og papirløse. Papirløse mangler tilgang til helt grunnleggende rettigheter som helsehjelp og retten til å ta arbeid og utdanning. På grunn av frykt for å bli pågrepet av politiet eller manglende kjennskap til regelverket er det mange som ikke engang får oppfylt det minimum av rettigheter de faktisk har krav på, for eksempel medisinsk og økonomisk nødhjelp. Norske myndigheter må ta ansvar for de ureturnerbare flyktningene. De må gis oppholds- og arbeidstillatelse.

Tallene varierer, men ifølge NOAS finnes det i Norge et sted mellom 3000 og 18.000 papirløse, mange av dem barn. Vi kan ikke leve i et samfunn med A- og B-mennesker, der sistnevnte ikke har rettigheter og hvor deres barn rammes og fødes inn i et liv som papirløs. Dette er en uverdigg behandling av mennesker, og Rødt krever at det må fastsettes retningslinjer for hvor lenge mennesker kan leve i limbo i Norge før det innvilges oppholdstillatelse.

Rødt mener at alle som befinner seg i Norge må sikres nødvendig og god helsehjelp, uavhengig av oppholdsstatus. Ureturnerbare asylsøkere må få arbeidstillatelse slik at de ikke overlates til veldedighet og det svarte arbeidsmarkedet, og det må settes en grense for hvor lenge mennesker skal måtte leve i limbo før de innvilges amnesti og får bli værende.